

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2012 vp

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus parlamentaarisen yleiskokouksen toi- minnasta vuonna 2011

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä huhtikuuta 2012 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomuksen parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2011 (K 1/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansanedustaja, puheenjohtaja Susanna Huovinen ja sihteeri Gunilla Carlander, Suomen EN-valtuuskunta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan neuvosto on keskeinen eurooppalaisen ihmisoikeusnormiston alullepanija ja kehittäjä. Toimintansa aikana se on aikaansaanut yli 200 yleiseurooppalaista yleissopimusta. Ulkoasiainvaliokunta katsoo, että Euroopan neuvoston toiminnan tuloksellisuus riippuu yhteistyön kehittämisestä muiden järjestöjen kanssa ja siitä, voidaanko pääsihteerin ajamia uudistuksia toimeenpanna. Valiokunta pitää tärkeänä, että neuvoston asema keskeisenä yleiseurooppalaisen oikeusnormiston kehittäjänä ja yhteistyöfoorumina voidaan turvata jatkossakin.

Käsittelyssä olevan kertomuksen mukaan parlamentaarinen yleiskokous on ollut monien säädösten alullepanija. Kertomusvuonna 2011 yleiskokous antoi lausunnon naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisesta yleissopimuksesta sekä tarkasteli ns. Bernin sopimuksen (yleissopimus Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelus-

ta) yhteensopivuutta EU:n 2020 biodiversiteettistrategian kanssa. Valiokunta pitää hyvänä, että yleiskokous käsitteli kidutuksenvastaisen yleissopimuksen toimeenpanon tehostamista. On tärkeää, että EN:n arvostettu ja tuloksellinen kidutuksenvastainen toiminta voi säilyttää uskottavuutensa. Tämä edellyttää mm. kidutuksenvastaisen komitean laaja-alaisen asiantuntemuksen varmistamista ja tietyiltä jäsenmailta, ml. Venäjä, avoimempaa raportointia toiminnastaan.

Ulkoasiainvaliokunta muistuttaa, että Euroopan neuvoston keskeinen tehtävä on valvoa demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista jäsenmaissa. Yleiskokous jatkoi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätösten seurantaa jäsenmaissa ja käsitteli tuomioiden noudattamista yhdeksässä jäsenmaassa (Bulgaria, Kreikka, Italia, Moldova, Puola, Romania, Venäjä, Turkki ja Ukraina). Valiokunta pitää huolestuttavana, että eräät maat eivät kymmenen vuoden monitoroinnin jälkeenkään täytä

kaikkia jäsenvelvoitteitaan. Neuvoston tulisi seurata johdonmukaisesti uusia demokratiakehitystä vaarantavia ilmiöitä kaikissa jäsenmaissa, kuten Unkarin ja Ukrainan kehitys osoittavat.

Valiokunta pitää hyvänä, että EN on arvioinut demokratian ja yhteiskunnan kannalta haasteellisia ilmiöitä, kuten internet, terrorisminvastainen toiminta ja harmaa talous. Valiokunta yhtyy kertomuksen toteamukseen, että sosiaalisten oikeuksien kunnioittamisen seuranta on tärkeää taloudellisesti vaikeina aikoina. Valiokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota vähemmistöjen oikeuksiin, mm. romanien taloudelliseen ja sosiaaliseen asemaan (UaVL 4/2010 vp), ja pitää tärkeänä, että Euroopan neuvostossa jatketaan vähemmistöjen oikeuksien edistämistä. Monissa maissa tehdyt julkisen talouden säästöpäätökset vaikeuttavat hyvinvointiyhteiskuntien sosiaalisten palvelujen ylläpitämistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomessakin asianomaiset valiokunnat seuraavat yleiskokouksen kehotusta valvoa sosiaalisten oikeuksien toteutumista. Tämä voisi tapahtua mm. yhteistyössä Suomen EN-valtuuskunnan kanssa.

Euroopan neuvoston yleiskokous käsitteli Pohjois-Afrikan maiden kansannousun vaikutusta erityisesti laittomien maahanmuuttajien,

turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten laajamittaiseen hakeutumiseen Etelä-Eurooppaan. Valiokunta pitää myönteisenä, että EN kiinnittää alueeseen kasvavaa huomiota mm. pääsihteerin valmistelemassa uudessa naapurisuusohjelmassa ja että Palestiinalle myönnettiin demokratia-kumppanuus.

Demokratian tilaa käsiteltiin jäsenvelvoitteiden toteutumisen kannalta Albaniassa, Armeniassa, Azerbaidzanissa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Georgiassa, Moldovassa, Montenegrossa, Venäjällä, Serbiassa ja Ukrainassa. Valiokunta katsoo, että monitorointimenettelyn kehittämistä tulisi tehostaa ottaen huomioon, että esimerkiksi em. maiden kohdalla tarkkailu on jatkunut yli kymmenen vuotta, mutta suositukset ja tukitoimet eivät ole johtaneet toivottuun lopputulokseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi kannanoton,

että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Soini /ps
jäs. Jouni Backman /sd
Ilkka Kantola /sd
Saara Karhu /sd
Mari Kiviniemi /kesk
Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vas

Maria Lohela /ps
Petteri Orpo /kok
Tom Packalén /ps
Aila Paloniemi /kesk
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Timo Heinonen /kok
Seppo Kääriäinen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.